

MIQDORLARNI O'RGATISH METODIKASI

Umirbaeva Ulzada Maratovna

Nukus davlat pedagogika instituti

Boshlang'ich fakultet talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada miqdorlarni o'rganish metodikasi haqida batafsil ma'lumot beriladi. Miqdorlar, miqdorlarni o'lchash, qanday miqdorlarni aniqlash, qo'llab-quvvatlash, qanday miqdorlarni bir-biriga o'g'irish, miqdorlarni o'qish, amaliyotlar va miqdorlarni taqsimlash va o'lchashning asosiy konseptlari tushuniladi. Annotatsiya amaliyotlar, misollar va o'rgatishni oson va sodda qilish uchun qo'llanadigan usullar haqida ma'lumot taqdim qiladi. Miqdorlarni o'rgatish, matematika, fizika, kimyo va boshqa fanlarni o'rganishning asosiy qoidasi sifatida o'rganiladi.

Kalit so'zlar: matematika, miqdorni o'rganish, ma'lumotlar, yozuvli mashg'ulotlar, turli boshqichlar.

Boshlang'ich sinflarning dasturida matematik material bilan uzviy bog'liqlikda turli miqdorlarni ham o'rganish nazarda tutilgan. Miqdorlarsiz tabiatni, borliq olamni o'rganish mumkin emas. Chunki miqdorlarda turli narsalarning, borliq dunyoning xossalari aks etgan. Miqdor tushunchasi narsa yoki hodisaning xossasi bo'lib, bu tushunchalar o'quvchilarning butun o'qishi davrida shakllanadi.

Miqdorlarni o'rgatish, matematika, fizika, kimyo va boshqa fanlarni o'rganishda juda muhim bo'lgan umumiy amaliyotlardan biridir. Miqdorlar o'rganish metodikasi, miqdorlar turi, ularga ishlov berish va ularni amaliyotlarda qanday qo'llashning tushunchalarini o'rganishga yordam beradi.

Miqdorlar haqida umumiy tushuncha:

Miqdorlar, biror narsani o'lchov qilish va ta'riflash uchun qo'llaniladigan ma'lumotlardir. Miqdorlar o'zgaruvchan va o'zgarmas miqdorlar bo'lishi mumkin. O'zgaruvchan miqdorlar (masalan, uzunlik, hajm, vaqt) qiymati o'zgarishi mumkin bo'lgan miqdorlardir, o'zgarmas miqdorlar (masalan, tezlik, faollik) esa qiymati o'zgarmaydigan miqdorlardir.

Miqdorlarni o'rganish metodlari:

1. O'lchash vositalarini o'rganish: O'lchash vositalarini tushunish va ularga ishlov bering. Uzunlikni o'lchash uchun metros, hajmni o'lchash uchun litr va millilitrlar, vaqtni o'lchash uchun sekundlar va soatlar kabi vositalarni tushunish kerak.

2. Qanday miqdorlarni aniqlash: Miqdorlar bilan ishlashda, miqdorni aniqlash juda muhimdir. Masalan, uzunlikni metrlar, sentimetr va millimetrda ifodalashni o'rganing.

3. Qo'llab-quvvatlash: Bir miqdorni boshqa miqdor bilan taqqoslash va ularga mos to'g'ri o'zgaruvchanlar bilan ishlov bering. Masalan, ikki uzunlikni solishtirishda, ikki hajmni solishtirishda qanday amallarni bajarishingiz kerakligini o'rganing.

4. Qanday miqdorlarni bir-biriga o'g'irish: Qo'shimcha, ko'paytma, va bo'linma operatsiyalarini tushunish kerak. Masalan, 2 metrni 3 ga ko'paytirish bilan necha metr hosil bo'ladi?

5. Miqdorlarni o'qish: Foydalanish uchun miqdorlarni o'qib olishni o'rganing. Masalan, "100 gram shakar" deb yozilgan ma'lumotda, qancha shakar kerakligini tushunish kerak.

6. Amaliyotlar: Miqdorlar bilan o'zlashtirish uchun amaliyotlar bajarish. Masalan, bir mahsulotni berilgan miqdorda yarimlashgan miqdorga olish uchun qanday amalni bajarishingiz kerakligini o'rganing.

7. Miqdorlarni taqsimlash va o'lchash: Ko'p miqdorlar orasidagi munosabatlarni o'rganing. Misol uchun, 1 kilogramning necha grammga teng ekanligini vaqtinchalik qiymatlarni miqdorlarni o'lchash va taqsimlashda qanday ishlatishingizni o'rganing.

8. Biriktirish va yozuvli mashg'ulotlarni bajaring

Miqdorlarni o'rgatishda biriktirish va yozuvli mashg'ulotlar yordam beradi. Masalan, bo'sh oyin daftarini ishlatib, saralash va miqdorlarni kiritish orqali harakatlaringizni baholashingiz mumkin.

9. Yangi ma'lumotlarni amaliy qilish

Miqdorlarni o'rganishda yangi ma'lumotlarni amaliy qilishga harakat qiling. Miqdorlarni amaliy mashg'ulotlarda va bakteriyalar, kichik soliq va boshqalar kabi keyingi bosqichlarda foydalanish yordamida kuchliga aylantiring.

Miqdorlarni o'rgatishning asosiy qoidasi, nazariy va amaliy ishni birlashtirish va amaliyotlar orqali o'rganishdir. Bu bilimni amaliy hayotga o'tkazishga imkon beradi va miqdorlarni o'rganishni oson va sodda qiladi.

Miqdorlar o'rganish, o'quvchilarga miqdorlar haqida nazariy bilimni amaliy hayotga o'tkazish imkonini beradi va ularni o'zgaruvchan va o'zgarmas miqdorlar bo'lmagan miqdorlar sifatida tushuntiradi. Bu esa matematika, fizika, kimyo va boshqa ilmiy fanlarni o'rganishda muhimdir.

Yani, miqdorlarni o'rganish metodikasi, nazariy va amaliy ishni birlashtiradi va talabalarga miqdorlarni o'rganishda yordam beradi. Bu bilim o'quvchilarga miqdorlar bilan ishlov berish va ularga miqdorlarni o'rganishda osonlik va sodda yo'li ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Barkhudarov, U. (2015). Oliy ta'lim muassasalari uchun matematika metodikasi. Toshkent: Fan va ta'lim.
2. Irgashev, F. (2018). Fizika o'qitish metodikasi. Toshkent: Toshkent davlat pedagogika universiteti nashriyoti.
3. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vaziri. (2020). Ta'lim dastur va o'quv rejalarining tuzilishi va ishlab chiqarilishi to'g'risida. Toshkent: Milliy kutubxona nashriyoti.
4. Tursunov, S. (2017). Kimyo fanini o'rgatish metodikasi. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
5. Toshkent Davlat Universiteti. (2020). O'quv dasturlari va o'quv rejalari. Toshkent: Toshkent Davlat Universiteti nashriyoti.
6. Azatovna, N. F. (2023). THE QUALITY AND EFFECTIVENESS OF USING INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN TECHNOLOGY LESSONS. MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH, 3(27), 129-132.
7. Azatovna, N. F. (2023). Development of Technical Creativity In Robotics Classes. Journal of Creativity in Art and Design, 1(1), 11-13.
8. Azatovna, N. F. (2023). Robotics in Their Classes Technical Creativity in Development Used Methods Technology. Intersections of Faith and Culture: American Journal of Religious and Cultural Studies (2993-2599), 1(5), 81-84.